Bucuresci, Anul I, No. 18 **10 Bani Exemplarul** Duminecă 5 Decembre 1893

Corespondența Română

APARE IN TOATE DILELE DE LUCRU

ABONAMENTE
LA
Corespondența Română

IN ȚARĂ		IN STREINĂTATE	
12 luni	30 lei	Pe 12 luni	40 lei
6 „	15 „	„ 6 „	20 „
3 „	8 „	„ 3 „	10 „

TARIFUL ANUNȚURILOR
Pe paginele 7 si 8 . . . . . linia 40 bani.
Pe cele-l'alte pagini după învoială.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Bulevardul Elisabeta 117

AUGURII

De mai multe sĕptĕmâni de dile în ercurile politice din București se disută mereŭ cestiunea, dacă bine ar fi ĭ nu, ca parlamentul român să fie ıs în posițiunea de a manifesta viua ıgrijire, de care e cuprinsă România ı fața înăspririi relațiunilor dintre Maıiari și concetățenii lor Români.

Nu se putea cere, ca fie guvernul, e vre unul dintre membrii mai de unte ai partidului guvernamental să una cestiunea în parlament; se spera ecĭ, că oposițiunea liberală națională va face aceasta, ear guvernul și susitorii sĕĭ se vor mărgini la o atituıdine reservată, la un fel de neutraliıte binevoitoare față cu Românii.

Sunt însă între susțiitorii actualului uvern și oameni, care stăruiaŭ, ca guernul să se pronunțe fără de reservă entru Români, și sunt ear alții, care ereaŭ, ca guvernul să desaprobe fără e reservă încăpățînarea Românilor arelenĭ. Astfel posițiunea guvernului era rea.

Nu mai puțin grea era însă posițiınea fruntașilor oposițiunii liberale naionale.

Se vorbea cu multă stăruință despre ıeînțelegerile ce s'ar fi reivit între memrii guvernului și între deosebitele gruuri ale majorităților parlamentare. Unii lintre membrii partidului țineaŭ decĭ, a tocmai acum, în ajunul unei crise, partidtul să nu se avênte la manieestațiunĭ, care ar putĕ face pe un timp are-care imposibilă revenirea lui la utere. Alții însă stăruiaŭ, ca interesele ıaționale să fie puse mai presus de cele le partid, ba s'a scăpat chiar vorba nai bine să rĕmânem încă câți-va anĭ n oposițiune de cât ca să ni se poată lice, că nu ne-am făcut datoria trăând luarea aminte a țerii și a amiilor ei asupra primejdiei ce ne amenință din Ardeal.

Despre toate aceste nu se putea spune nicĭ o vorbă prin coloanele organelor de publicitate, căcĭ interesele de partid cereaŭ cea mai deplină discrețiune. Avea fie-care partid secretele lui, pe care le afla fără cea mai mică întârziere și cell-alt partid, dar categoria a patra a publicului, marea mulțime a oamenilor neangageați în partide, — *prostimea profană* nu putea să știe nimic.

S'a aflat în curênd, că în cercurile liberale naționale aŭ ajuns de-asupra ceĭ ce stăruc ca interesele naționale să fie puse mai presus de cele de partid, ba să știa chiar care anume dintre fruntașii partidului liberal stăruia în acest sens.

S'a început decĭ în coloanele organelor guvernamentale o strașnică campanie contra acestora, și confrații noștri guvernamentalĭ înjuraŭ negru pe alb de-ți era milă de dênșii, căcĭ puteai să știi, că nu pot să-și dee seamă, de ce anume trebue să scoată la iveală cât se poate de multe pĕcate în sarcina d-lor Sturdza, A. Stolojan, E. Carada și a fruntașilor liberalĭ în genere.

Iar cititorii, sĕrmanii de eĭ!—n'aveaŭ de cât să se bucure, dacă eraŭ aderenți *devotați* ai partidului. Puțin le păsa scrietorilor, că oamenii nepreocupați se întreabă: De ce oare tocmai acum aceste înjurături!

Prea bine! Așa e politica în înțelesul ordinar al cuvêntului, și confrații de la *Constituționalul* aŭ spus-o foarte lămurit, că **noi** suntem tot-dea-una cinstiți și cu minte, iar *adversarul* e totdea-una mișel și gugoman.

Ce sunt însă oamenii, la care ne adresăm? Eĭ nu sunt *adversari*. De ce să-i mințim? de ce să ne dăm silința de a-ĭ amăgi? E mare lucru să știi, că mii de oameni citesc ceea ce scrii: nu e oare pĕcat de Dumnedeŭ să nu profiți de ocasiune, ca să lămurești cestiunile, dentru-ca din ḑi în ḑi să crească contingentul celor ce iaŭ cu toată inima și cu destulă pricepere parte la lucrarea comună?

Să admitem, că era o cestiune de tactică să nu se discute în presă cestiunea română de cât după-ce ea a fost discutată în parlament.

Dar acum, după-ce discuțiunea s'a făcut în parlament?

Nu e nicĭ acum vrednică țara aceasta să afle, de ce se ceartă boierii între dênșii? Nu e nicĭ acum datoria publicîștilor să lumineze pe ceĭ ce n'aŭ nicĭ timp, nicĭ ocasiune de a se lumină eĭ înși-și de sine?

Am reprodus în întregimea lor câte-va din articolele, prin care confrații de la „*Timpul*“ și ceĭ de la „*Constituționalul*“ s'aŭ pronunțat asupra discuțiunii urmate în Senat.

Rugăm pe cititorii noștri să-și dee seamă, dacă aŭ găsit în acele articole chiar și numai intențiunea de a lămuri cestiunea. Nu! Preocuparea de căpetenie e, ca lumea să-ĭ socotească pe adversarĭ și imbecilĭ, și mișeĭ.

Ba unul dintre confrații de la „*Constituționalul*“ le strigă chiar Românilor de peste Carpați: *Nu credeți, nu nădăjduiți*, căcĭ sunt fațarnicĭ și mincinoși și mișeĭ toți ceĭ ce ridică glasul pentru voĭ!

Și totu-și augurii știŭ cu toții, că discuțiunea, așa cum ea s'a făcut în Senat, e un mare eveniment în viața noastră contimporană. Românii de peste Carpați nu sunt atât de imbecilĭ, ca să nu înțeleagă, că întreagă această discuțiune n'a fost numai o cerere de intervenire, *ci o intervenire în cea mai energică formă*.

Orĭ-și-care ar fi rĕspusul dat de guvern, cele dise de oratorii liberalĭ naționalĭ aŭ să fie citite *cu deosebită luare aminte* pretutindenea, unde oamenii sunt interesați, ca conflicttul dintre Romîni și Maghiarĭ să nu mai fie înăsprit prin experimentărĭ făcute în lipsă de cunoștință de causă. Vor fi însă citite mai ales la Budapesta și la Viena cu aceea-și luare aminte, cu care a fost citit «*Memorandul*».

Chiar și dacă numai atât ar fi, Românii din Ardeal sunt mulțumiți; puțin le pasă ce vor fi făcênd liberalii naționalĭ după-ce vor fi venit iar la putere: lucrul de importanță generală e, că acum s'aŭ pronunțat pe față.

Se admitem însă, că intervenirea a fost o mare greșeală politică. Aceasta greșeală nu poate să rĕmâie fără de consequențe. Intrebarea e dar: *ce facem mai departe?*

Intrebarea aceasta e destul de serioasă și de grea, pentru ca să lăsăm zeflemelele și animositățile și să discutăm cu inima deschisă, cu dignitate și cu pricepere.

«*Nu credeți, nu nădăjduiți!*»—dic confrații de la «*Constituționalul*». Nu li-ar rĕmâne decĭ Românilor de peste Carpați de cât să se supună. Sunt însă siguri patronii confraților de la „*Constituționalul*“, că Românii se vor supune?

Eŭ sunt, din contra, sigur, că ajunși la desnădăjduire, Românii din Ardeal vor face ca la 1784 și la 1848.

Aceasta o voește guvernul? Aicĭ vor confrații noștri de la „*Timpul*“ și de la „*Constituționalul*“ să mâne lucrurile?

Suntem oamenĭ în toată firea: să nu ne jucăm cu focul, pe care *alții* vreaŭ să-l aprindă.

Scrisorĭ din Ardeal

II.

Orĭ și din care punct de vedere am privi apropierea între Românĭ și Maghiarĭ, trebue să ajungem la conclusiunea, că aceasta este o imposibilitate.

Eĭ îșĭ tem supremația; eĭ se sperie de o mare Daco-România; eĭ se înfiorează, când vĕd elementul unguresc din Ardeal expus perireĭ în marele colos românesc. Pentru eĭ în tot locul există o groapă de perire, numaĭ pentru noĭ Românii nu există altă mântuire decât contopirea în cavalerescul popor împintenat.

Pentru ce cearcă eĭ drumul la Bucureștĭ? Pentru ce impută eĭ mereŭ guvernuluĭ român, că nu înfrênă presa românească? și în special pentru-ce nu isgonește peste granițe pe fiiĭ Transilvanieĭ trecuțĭ peste granițele acesteĭ țĕrĭ în mĕnoasa România?

Atâta! Lor le sunt toate permise!? Eĭ pot să meargă la Bucureștĭ să încheie înfrățirĭ, eĭ pot merge — precum aŭ mers la Petersburg maĭ astă-vară, și la Berlin până pe la anul 1866 — să încheo alianțe după plac...!!

Da, eĭ pot agita în favorul patrieĭ și spre fericirea aleseĭ națiunĭ maghiare, pentru-că, dic eĭ, pămîntul acesta numit «*Ungaria*» e numaĭ al Ungurilor cu tot ce se află pe el.

Spre orientarea fraților noștri din România le împărtășim că nu cearcă, nu aŭ cercat, și nicĭ nu vor cerceta Maghiariĭ Bucureștiĭ de dragul Românilor, fie de dincoace, fiie de dincolo de Carpațĭ, ci scopul lor pur și simplu e să fie siguri **și numaĭ pe un an de dile, că pot cu consimțimêntul** *cercurilor conducătoare politice bucureștene, să ne maĭ jupoaie după plac și modru.* 1).

Nu li se va face pe plac din partea politicilor românĭ, eĭ numaĭ decât întrarmă foaia. Hellfy Ignatz strigă în incinta parlamentuluĭ: să ne cercăm puterile să vedem care din doĭ e maĭ tare, adecă România saŭ Ungaria, saŭ maĭ pe scurt: Românii saŭ Ungurii aŭ dreptul de existență pe aceste plaiurĭ...!!

Căcĭ, — scrietorul acestor șire e de părere— sunt numaĭ niște ilusiunĭ deșerte pașiĭ ce se dice că se întreprind pentru împăciuirea Românilor și a Maghiarilor.

Inzadar vom vorbi și vom scrie volume de de milioane de coale în această materie, adevĕrul va rĕmânea tot-deauna unul și același: Ungurii saŭ Românii trebue să dispară de pe pămêntul ce-l ocupă astădĭ, căcĭ acestea douĕ națiunĭ nu vor putĕ trăi nicĭ când lângă olaltă împăciuite și în libertate, dacă Maghiariĭ nu vor înțelege.

Să descoper un adevĕr tăinuit... O Ungarie liberă și independentă este — saŭ ar fi — pentru Europa un vespar, de la care ar purcede toate relele, toate revoluțiunile, și de unde ar isbucni cel maĭ crâncen rĕsboiŭ oriental, care a și străforma charta Europeĭ. Aceste dile le așteaptă și le dorerescu Maghiariĭ, ș'apoĭ noĭ să ne ferim de ele?

Acelea dile, care vor veni, vor hotărî soarta acestor douĕ popoare.

Datoriile noastre ca Românĭ sunt să fim cât se poate de rĕsboinicĭ, să nu ne avîntăm cu compatrioțiĭ noștriĭ — să nu-ĭ imităm în vorbele lor goale, și maĭ cu reamă, să nu le dăm credĕmînt cuvintelor seducătoare de «*pace*» și «*frăție*»: Ear dacă «pace vreaŭ, atuncĭ nu Bucureștiĭ pot hotărî pacea între noĭ și Maghiarĭ, ci Sibiiul, comitetul partiduluĭ național, respective un mare congres al Românilor asupriți.

Pacea insă nu se poate face numaĭ cu Românii, ci și cu toate cele-lalte naționalitățĭ. Noĭ Românii nu jucăm și nicĭ nu voim a juca politică săsească. A ne declara ca Șașiĭ de guvernamentalĭ de dragul căpătuiriĭ câtor-va oamenĭ, așa de scurt vĕdĕtorĭ nu suntem. De altcum și firea noastră nu e ca a Sasuluĭ.

Atât d-l de Horvath, cât și ministrul Hieronymi pot să fie în privința atitudineĭ politice a Românilor din Transilvania și Ungaria pe deplin orientațĭ din celea puțin descoperite până aci.

I. M.

1) Sunt de maĭ mulțĭ anĭ Red. „Coresp Rom.

RĔSPUNSUL REGELUĬ

M. S. Regele a dat erĭ următorul rĕspuns comisiuniĭ senatuluĭ, însărcinată să-ĭ presente adresa de rĕspuns la mesagiŭ:

Sunt tot-d'a-una fericit, când primesc din partea senatuluĭ expresiunea sentimentelor sale de dragoste și de credință. Astă-dĭ însă, maĭ mult de cât orĭ când, inima mea este plină de bucurie, vĕdĕnd iubirea, cu care reprezentanțiĭ națiuniĭ încongiură familia mea, ear prin noul vlăstar sădit pe acest pămênt și-a întărit și maĭ temeinic legăturilo sale cu scumpa noastră România. Dacă acest fericit eviniment se poate privi de generația actuală ca o rĕsplată a lungelor sale stăruințe întru conservarea opereĭ naționale, el se presintă pentru generațiile viitoare ca chezășie plină de speranță.

Legile însemnate ce se vor supune desbaterilor Senatuluĭ, deschid și în sesiunea aceasta un câmp întins activitățiĭ domniilor voastre. Sunt convins, că, însuflețițĭ de dorința bineluĭ obștesc, veți da guvernuluĭ meŭ un sprijin înțelept pentru a duce maĭ departe opera începută, adecă îmbunătățirea legislațiuniĭ și desvoltarea forțelor productive ale țĕriĭ.

Plin de încredere în patriotismul incercat al Senatuluĭ, nu mĕ îndoesc, că el va lucra cu rîvnă și bărbăție la împlinirea acesteĭ înalte misiunĭ. Cât pentru mine, condus fiind numaĭ de simțimêntul datorieĭ, singura mea țintă, ca și singura mea dorință este de a se aședa statul român pe temeliĭ neclântite, care să-ĭ asigure viitorul sĕŭ.

Vĕ mulțumesc, d-lor senatorĭ, din tot sufletul în numele Regineĭ și al meŭ precum și în numele principeluĭ moștenitor și al principeseĭ Maria pentru călduroasele urărĭ ce ni le aduceți; ele nu sunt scumpe și găsesc în inimele noastre un adânc resunet de recunoștință.

Formarea cabinetului Italian

Roma, 3 Dec. Cabinetul s'a format ast-fel: D-niĭ Crispi, prețedinția și interne; baronul Albert Blanc, externe, Calenda, justiție; Sonnino finanțe și interimul tesauruluĭ; Saracco, lucrărĭ publice; Morenni, rĕsboiŭ; Morin, marină; Bacelli, instrucție publică; Boselli, agricultură; Ferraris, poștă și telegraf.

Ministriĭ aŭ depus jurămîntul după amiadĭ.

Parlamentul e convocat pentru Martĭ.

DIVERSE

Predilecțiile artiștilor

Orĭ-ce scrietor saŭ compositor are o slăb ciune particulară pentru una din operele sal «*Figaro*», făcênd întrebărĭ în Paris relativ această chestie, a primit următoarele rĕspu surĭ: Scrietorul dramatic Henri *Becque* dic că cea maĭ bună lucrare a sa este piesa c teatru «*Les corbeaux*». Romanțierul *Cherbuli* îșĭ adoră romanul «*Meta Holdenis*». Franço *Coppee* nu sĕ atașeadă de nicĭ una din lucr rile sale, susține însĕ, că cea maĭ bună es acea, care a înrĕurit maĭ mult în spre bin Alpphonse *Daudet* socotește de cea maĭ bu lucrare a sa romanul «*Numa Roumestan* fiind că el a căutat să fie cât se poate c original, în acea lucrare. Bĕtrânul dramatur *d'Ennery* socotește de cea maĭ eminentă l crare a sa pe bucata «*Don Cesar de Bazan* Louis Halévy dă intiitate povestiriĭ sale «*I famille Cardinal*». Musicantul Foncières p dează pentru opera sa «*Cele din urmă di din Pompeiĭ*. Charles *Lecocq* împărtĕșește p rea lumiĭ întregĭ, că adecă opereta sa «*Mc dame Angot*» este cea maĭ bună de câte a ser el. Romanțierul Pierre *Loti* dice că „*De petite et de la Mort*" îĭ displace maĭ puțin di tre operele sale. Mihlhac dice, că între c mediile „*Mica Marchiză*" și „*Decorațiĭ*" da ar fi să aleagă, ar preferi «Mica Marchiz Eduard *Pailleron* a rĕspuns întrebăriĭ luĭ F garo: Vreți să știți adevĕrul? Autorul c obiceiŭ îșĭ iubește bucata cea maĭ nereușită- dar prin aceasta el nu vrea să dică cum că ac e cea maĭ bună. Jean *Rickepin* e perplex în rĕspunde. „Inchipuiți-vĕ, scrie el, că pune unuĭ părinte a 12 copiĭ întrebarea, pe care d 12 îl iubeștĭ maĭ mult. — ce v'ar rĕspunde dî sul? Probabil ca nimic. Și eŭ sunt în aceea categorie. Iar *Zola* scrie în chipul următor:

„Eŭ nu acord preferința nicĭ uneia din op rele mele. Dar din fie-care iubesc cu deos bire părțile, în care am putut spune hotăr ceea ce doream să spun. Am terminat oda o lucrare, și am pus-o la dispoziția publiculu ea nu maĭ există pentru mine... Cărțile mel sunt pentru mine ca niște mormînturĭ a uno prietinĭ saŭ rude mult iubite«.

Un periculos adorator al artei

Un tabloŭ din pinacoteca din Hamburg representând un superb peisagiŭ, tabloŭ eva luat la 3000 ne mărcĭ germane, a fost tăia din ramă și a dispărut împreună cu hoț X, a căruĭ valoare poliția pân'acum înzada s'a încercat prin toate ecuațiunile polițienes s'o găsească.

Intr'un restaurant

Mușteriul, căruia i se aduce un beefstea să adresează către antreprenor: Dacă nu t supĕr, domnule restaurator, beefsteacul c mi-aĭ dat e foarte mic.

Antreprenorul: Doamne ferește, domnule, n mĕ supĕr!

Sr.

ȘTIRI DIN STRĂINĂTATE

AUSTRO-UNGARIA

Camera deputaților din Viena a adoptat e cu o mare majoritate budgetul provisoriŭ, î urma unuĭ lung discurs viŭ aplaudat al minis truluĭ de finanțe.

D-l Plener a arĕtat ca veniturile celor ḑece ıni din 1893 aŭ avut resultate cât se poate de ıvorabile. A maĭ declarat apoĭ că, regularea alutei va rĕmâne ţinuta neclintită a guverneler .ustrieĭ şi Ungarieĭ; el a constatat că, bilanţul ɔmercial începe să se îmbunătăţească, şi a promis ɔ-a nu combate agiul prin mijloace violente. .aportându-se la discuţia politică din ultimele ile, ministrul a constatat că, marele partide ıţeleg bine noua lor situaţie; el speră că, coisaţia se va întări prin alte fracţiunĭ importe; regretă organisarea oposiţieĭ în grupurĭ, ɔndamnă atitudinea tinerilor cehĭ, ale căror ɛtenţiunĭ sunt opuse la toate condiţiunile de ɛistenţă .ale Austrieĭ. Guvernul nu va ceda ıaintea ameninţărilor şi intimidaţiunilor. El va ce în Boemia o administraţie fermă şi enerică, favorisând în acelaş timp interesele mateale ale ţĕriĭ. Nu e vorbă de minister, ci de ıle maĭ marĭ bunurĭ ale vieţiĭ publice, pentru ɔnservarea ordineĭ sociale, atât de des ameninţă, pentru menţinerea Austrieĭ, care a făcut ɔbele sale in istorie.

— Se desminte din isvor autentic ştirea dată ɔ ḑiarele din Paris, că Austro-Ungaria ar fi at iniţiativa unuĭ schimb de vederĭ între puri .n chestiunea anarchiştilor.

BULGARIA

Se anunţă în mod oficial terminarea primeĭ irţĭ a linieĭ ferate Sofia-Pernik. In curând va ɛ loc inaugurarea solemnă a linieĭ.

FRANŢA

Vr'o ḑece hotărîrĭ de expulsare aŭ fost notifite ierĭ anarchiştilor străinĭ, cu ordinul de a păsi Franţa în 8 ḑile. Poliţia continuă a căuta pe mplicii luĭ Vaillant.

— Importul în luna Noemvrie a fost de 333 ilioane francĭ contra 292000.000 în 1892. Exrtul a fost de 255 milioane contra 315 din eaş perioadă în 1892.

— Camera a adoptat fără discuţie proiectul upra explosivelor. D-l Avez, socialist, a proɜtat contra impedicăriĭ discuţieĭ; maĭ mulţĭ ɔmbri din extrema stângă strigă că este «surindere de făcĕtorĭ de rele». D-l Charpentier ştine, că proiectul e nefolositor; legile care istă sunt suficiente. (Aplause la extrema stângă). D-l Flandin, raportor, apĕră proiectul, care dă nouă armă societăţiĭ ameninţate. (Aplause). ıpă câte-va observaţiunĭ, discuţia generală se chide.

D-l Goblet cere ca proiectul să se trimiţă înrăt comisiuneĭ, fiind-că termeniĭ luĭ sunt netăriţĭ.

Această cerere e respinsă cu 406 voturĭ con- ı 123. Intreg proiectul e adoptat cu 464 vorĭ contra 39.

Proiectul asupra creditului de 820.000 fr. penı poliţie, pe care îl combate d-l Avez, sociat, în termen violenţĭ, e adoptat cu 445 voturĭ ntra 43.

Interpelarea d-luĭ Turrel asupra relaţiunilor merciale cu Austria este amânată pe astăḑĭ.

Drl Goblet a depus la Cameră o propunere modificare a legislaţieĭ minelor; el a reclamt genţa, pe care d-l Casimir Périer a primit-o pe care Camera a adopt-o. Propositia s'a trimis aintea uneĭ comisiunĭ.

— Delegaţiĭ minerilor tuturor basinurilor huire aŭ sosit la Paris pentru proiectul de se de retragere. Minerii aŭ convorbit cu grul socialist din Cameră; eĭ aŭ declarat, că federaţiunile regionale ale minerilor se vor grupa în federaţiunĭ naţionale. In curênd se va convoca un congres naţional, care va elabora statutele federaţiuneĭ.

GERMANIA

Erĭ a început înaintea tribunaluluĭ imperiuluĭ procesul celor douĭ ofiţerĭ francezĭ acusaţĭ de spionagiŭ, că aŭ făcut desemnurĭ şi fotografiĭ d'ale punctelor strategice germane şi aŭ pus mâna pe nişte obiecte, a căror secret este în interesul apĕrăriĭ naţionale, pentru a le comunica guvernuluĭ francez.

— Reichstagul a adoptat în definitiv cu o mare majoritate tratatele de comerciŭ cu România, Spania şi Serbia. In urmă s'a amânat până la 9 Ianuarie. In discuţia generală comună pentru cele treĭ tratate, contele de Bismark declară că d. de Caprivi este liber-schimbist, cea ce explică marea minoritate ce a avut-o în contra tratatelor, oratorul ḑice că situaţia în Balcanĭ se poate modifica de acum peste ḑece anĭ.

E foarte probabil că grânele ruseştĭ vor fi introduse prin contrabandă prin România. D-sa nu crede că respingerea tratatelor ar atinge prestigiul imperiuluĭ. Baronul Marschall aminteşte cuvintele prinţuluĭ de Bismark în aniĭ 1878 şi 1879. Dênsul arătase atuncĭ, că reducerea drepturilor asupra grânelor este cu putinţă. Contele de Bismark tratează rĕŭ chestiunea. D-sa nu indică pentru ce tractatele sunt dăunătoare agricultureĭ. Propunerea d-luĭ Kanitz de a da tractatelor o durată de un an numaĭ este cu totul ciudată, căcĭ ar face ca ţĕrile contractante să peardă tot beneficiul concesiunilor lor mutuale. Industria are nevoe de stabilitate în condiţiunile de export. Respingerea tractatelor ar pricinui prejudiciĭ atât ţĕranilor, cât şi muncitorilor germanĭ.

D. Beck, liberal, vorbeşte în favoarea tratatuluĭ cu România. D. Kanitz îşĭ apĕră propunerea. D-niĭ Karadoff, partidul imperiuluĭ, Schultze-Henne, naţional-liberal, Schippel, democrat socialist, Vilose, contru şi Richter aŭ luat cuvêntul.

Propunerea Kanitz e respinsă. Aŭ votat pentru conservatoriĭ şi partidul imperiuluĭ.

GRECIA

Camera a votat în prima citire aranjamentul financiar. O dedepeşă din Berlin anunţă, că Banca Naţională germană îndeamnă pe purtătoriĭ de titlurĭ greceştĭ să ocrotească interesele lor contra intenţiilor guvernuluĭ grecesc.

ITALIA

Cercurile autorisate desmint suposiţiile câtor-va ḑiare, că d-l Iswolski ar fi presintat Papeĭ, în audienţă extraordinară la 7 Decembrie, un proiect tindênd să facă biserica catolică din Polonia dependintă de guvernul rusesc.

Ḑiarele pretinseseră că s'a şi stabilit o înţelegere asupra acestuĭ lucru.

RUSIA

In St.-Petersburg s'a oferit ambasadoruluĭ Franţeĭ un prânḑ, la care aŭ luat parte membriĭ consiliuluĭ de Stat, miniştriĭ, senatoriĭ, demnitariĭ Curţiĭ, etc. S'aŭ ridicat maĭ multe toasturĭ în onoarea Ţaruluĭ, Rusieĭ şi Franţeĭ.

— Exportul de la 1 Ianuarie până la 1 Noemvrie a fost de 473.430,000 ruble contra 377.736,000 în 1892. Importul a fost de 350.970,000 ruble, contra 308.032,000, în timpul aceleaşĭ perioade din anul trecut.

CRONICA

O depeşă sosită aḑĭ din Berlin cu data de ierĭ anunţă cele ce urmează:

Ḑiarul oficios «*Norddeutsche Zeitung*» confirmă, că Impĕratul a felicitat telegrafic pe d-niĭ de Caprivi şi Marschal in urma votăriĭ tratatuluĭ de comerţ cu România. Impĕratul şi-a exprimat de asemenea satisfacţia pentru abilitatea, cu care representanţi guvernuluĭ aŭ apărat tractatele în Reichstag.

La întrunirea sĕptĕmânală de astă seară Sâmbătă a Ligeĭ vor maĭ vorbi d-niĭ V. A. Urechiă, care va face «*O dare de seamă*» şi Delavrancea despre «*Ochĭ şi sprâncene*».

Reamintim membrilor Ligeĭ, secţiunea Bucureştĭ, că întrunirea generală a acesteĭ secţiunĭ, convocată pe ḑiua de 28 Noembre, neîntrunind numĕrul de membri cerut de Statute, conform art. 24 al acestor Statute s'a amênat pe mâne Duminecă, 5 Decembre, orele 2 p. m., la Atheneul român, şi că se va ţine cu orĭ-ce numĕr de membri s'ar presenta.

Ordinea ḑileĭ coprinde: raportul secretaruluĭ despre mişcarea secţiuniĭ; raportul casieruluĭ şi complectarea comitetuluĭ prin alegerea a doĭ membri în locurile rĕmase vacante.

Norddeutsche Zeitung anunţă, că contele de Solms, ambasadorul Germanieĭ la Roma, a fost pus în retragere, după cererea s.a

O depeşă din Londra anunţă, că regina Angliei a conferit principeseĭ Maria a Românieĭ ordinul «*Coroaneĭ Indiane*«.

Monitorul de astă-ḑĭ publică tabela taxelor comunale celor noue, aprobate de minister pentru comuna Iaşĭ, conform legiĭ maximuluĭ.

S'aŭ aprobat şi publicat în *Monitorul* de astă-ḑĭ regulamentul comisiuniĭ farmacetuice, al consiliuluĭ sanitar superior şi al comisiuniĭ veterinare.

Numirĭ şi permutărĭ în administraţie:

D-l Corneliu Budu a fost numit director al prefectureĭ Bacăŭ.

D-l C. Samsonovicĭ, subprefect al plăşiĭ Moldova, jud. Roman, este transferat la plasa Bistriţa de jos, jud. Bacăŭ.

D-niĭ C. Erbineanu şi Preotul Al. Mironescu, profesorĭ la facultatea de teologie, aŭ fost decoraţĭ cu medalia *Bene-merenti Cl. I.*

Timpul anunţă, că vestea dispariţiuniĭ averiĭ rĕposatuluĭ Episcop de Buzĕŭ e neexactă. Abea aḑĭ se vor ridica preceţile de pe averea rĕposatuluĭ.

Constituţionalul anunţă, că guvernul rus se va pune în înţelegere cu cel român pentru regularea braţuluĭ Dunăriĭ Kilia.

Scarlatina bântue groasnic în oraşul Iaşĭ. Consiliul sanitar a luat mĕsurĭ de remediare.

Plata scrisurilor fonciare rurale eşite la sorţĭ la ultima tragere de la 1 Noemvrie şi a cupoanelor cu scadenţa de 1 Ianuarie 1894 va începe la 1 Ianuarie.

D-l Lascar Catargiu primeşte o scrisoare oficială de la preşedintele consiliuluĭ general al judeţuluĭ Dolj, prin care i-se denunţă o serie de abusurĭ sĕvîrşite de primarul Ulise Boldescu.

ARDEALUL

De câți-va anĭ încoace cercurile politice din Europa urmăresc mișcarea națională a Românilor din țările coroanei ungare cu atențiune din ce în ce maĭ binevoitoare. Aceasta fără indoială fiind-că faptele ajunse la cunoștința generală aŭ întărit tot maĭ mult convingerea, că e mare nedreptatea ce li se face Românilor în regatul ungar, și popoarele europene nu pot să rămâie nepăsătoare, când o mare nedreptate se face în mijlocul lor.

Maĭ sunt însă la mijloc și interese de o natură maĭ positivă, și mișcarea română e urmărită cu atențiune și pentru-că ea stă în legătură cu marile cestiunĭ europene.

Conflictul dintre Românĭ și Maghiarĭ s'a produs maĭ ales din causa, că marele Principat al Ardealuluĭ a fost desființat fără de învoirea Românilor, care constituiesc treĭ pătrimĭ din poporațiunea totală a țerĭĭ.

Această cestiune de autonomie provincială nu are, în sine, de cât o importanță locală; conflictul dintre Românĭ și Maghiarĭ câștigă importanță generală numaĭ prin aceea, că el slăbește monarchia Austro-Ungară.

Ardealul, o țară muntoasă, se află la hotarele orientale ale monarchieĭ și a fost considerat în toate timpurile drept o fortăreață naturală în lunga linie de apărare a Carpaților. E peste puțință ca cine-va să înainteze c'o armată pe lângă Ardeal fără ca să se fi asigurat maĭ nainte, că nu va fi apucat din această formidabilă fortăreață pe la spate.

Prin această posițiune a luĭ Ardealul devine anume astă-dĭ una din țările asupra cărora se îndreptează privirile taturora, și Românii aŭ deșteptat prin luptele lor atențiunea generală maĭ ales pentru-că eĭ singurĭ pot să închidă orĭ să deschidă porțile Ardealuluĭ.

Dacă dar în timpul celor din urmă douĕ secole, de când a fost recucerit de Habsburgĭ, Ardealul a rămas mereŭ o țară nebăgată în seamă, astă-dĭ toțĭ oameniĭ deprinșĭ a judeca în cunoștință de causă vor primi cu mulțumire o scurtă și conștiincioasă dare de seamă despre trecutul acesteĭ frumoase țerĭ și despre natura adevărată a conflictuluĭ dintre Românĭ și Maghiarĭ.

I.

Stările topografice și etnografice

La muntele *Petros* (1063) 1) care se ridică deasupra trecătoriĭ de *Iablonița*, în preajma căreia izvorăsc rîurile *Tisa*, *Prutul* și *Bistrița* 2); Carpații se despart în douĕ grupe bine deosebite, cea apuseană, care se întinde de la Tisa până în March și până în Dunăre, și cea răsăriteană, care cuprinde toate ridicăturile de pe teritoriul mărginit de Tisa, Nistru și Dunăre.

Acest teritoriŭ al Carpaților răsăritenĭ formează, în basinul Dunăriĭ, un sistem orografic și hidrografic de sine stătător, care se coboară din Petrosul spre miadă-dĭ, până în Dunăre, de unde terenul iar se ridică apoĭ spre culmile Balcanilor. Apele de pe acest teritoriŭ se varsă dar toate în Dunăre; excepțiune fac numaĭ câteva rîurĭ micĭ, care se varsă în Nistrul izvorît din grupa apuseană a Carpaților.

1) Inălțimile sunt notate după harta statuluĭ major austriac ed 1879.

2) Cerna Bistryca, care se varsă pe lângă orașul galițian Stanislawow în Nistru.

Ardealul e centrul acestuĭ sistem orografic și hidrografic, o țară cuprinsă între treĭ șirurĭ de munțĭ, care formează un triunghiŭ cu laturĭ aproape egale. Basa acestuĭ triunghiŭ sunt așa numițiĭ *Alpi transilvanĭ*, linia meridională, care se începe cu *Rătezatul* (1310) din Transilvania și merge aproape paralel cu Dunărea până în *Penteleul* (937) din România, în dreptul orașuluĭ Focșanĭ. Linia aceasta e cea maĭ înaltă și maĭ massivă în întreaga grupă orientală a Carpaților.

Vêrful triunghiuluĭ se află spre miadă-noapte în **Ineul** (1203), care se ridică de-asupra trecătoriĭ de la *Borșa*, unde izvoresc rîurile *Vișeu*, un afluent al Tiseĭ, și *Bistrița*, un afluent al Siretuluĭ, amêndouĕ afară de Ardeal. Linia apuseană se întinde dar din Ineu până în Rătezat, iar cea răsăriteană din Ineu până în Penteleu 1).

Intinderea teritoriuluĭ cuprins între aceste treĭ liniĭ e de vre-o 50.000 km. 2).

Acest teritoriu se desparte în douĕ basinurĭ, unul apusean și maĭ mare și altul răsăritean, iar despărțirea apelor se face în linia, care pornește, despre miadă-dĭ, din *Cindrel* (1185) unde izvorăște Cibinul, și trece peste Sibiiŭ și prin muntele *Rákosi* (926) spre izvoarele Mureșuluĭ și ale Oltuluĭ, atingând linia răsăriteană în *Nagy Hagymás* (945).

Apele din basinul răsăritean se varsă toate în Oltul, care iese prin linia meridională spre Dunăre, iar apele basinuluĭ apusean se varsă toate prin linia apuseană în Tisza.

Basinul apusean se subdivide însă și el în valea Mureșuluĭ și în valea Someșuluĭ, care sunt despărțite printr'un șir de înălțimĭ, care pornește din *Molin* (964), unde izvorăște *Ariașul*, și trece peste *Turda* spre *Izvoru* (1071) din grupa *Calimanilor*.

Cea maĭ lesnicioasă trecere din basinul răsăritean spre cel apusean e pe la Sibiiŭ, iar din valea Mureșuluĭ în valea Someșuluĭ pe la Turda. Centrul topografic al Ardealuluĭ se află decĭ în valea Mureșuluĭ, spre linia apuseană, la mijloc între Sibiiŭ și Turda, în Alba-Iulia, unde a și fost timp îndelungat capitala țrilĭe.

De oare-ce basinul apusean înclină spre Tisa, Ardealul e maĭ accesibil despre șesul Ungarieĭ, unde munțiĭ nu sunt nicĭ atât de înalțĭ, nicĭ atât de masivĭ ca'n cele-l'alte douĕ liniĭ și astfel și trecătorile sunt maĭ numeroase și maĭ largĭ.

Cea maĭ largă din trecătorile aceste e cea de la *Zam*, pe valea Mureșuluĭ, drept spre centrul topografic al țerĭĭ. Pe aicĭ intră în Ardeal și cel maĭ scurt drum spre Orient, care trece peste Sibiiŭ și iese din Ardeal prin valea Oltuluĭ, la *Turnu Roșu*. De aceea pe aicĭ s'a construit și prima linie ferată, care pune Ardealul în comunicație cu Apusul. In timpul luptelor cu Turciĭ trecătoarea aceasta era apărată din castelele de la *Lipova*, *Soimoș* și *Deva*.

Tot spre valea Mureșuluĭ se deschide intrare maĭ spre răsărit, la *Porțile de Fer*, iar maĭ spre apus la *Vulcan*, în dreptul *Abrudului*. Trecătoarea de la Porțile de Fer, pe valea rîuluĭ *Bistra* (Bârzava afluent al Timișuluĭ), a fost drum Romanilor, de oare-ce ieșea la Sarmisegheturza, pitala Dacieĭ, care se afla sub Rătezatu. Astă însă ea e, întocmaĭ ca cea de la Vulcan, de portanță secundară.

Maĭ importante sunt alte douĕ trecătorĭ, c ies în valea Someșuluĭ, una despre Oradea-M pe Crișul Negru pe la *Ciucea*, iar alta pe Sor la deal spre *Deș*. Prin trecătoarea de la Ciuc numită și a *Meșeșuluĭ*, intră linia ferată, c străbate prin Ardeal spre Orient.

Despre meadă-dĭ, de la Dunărea de jos, nu pe Jiu la deal, prin strîmtoarea *Vulcanuluĭ*, deschide drum spre basinul apusean al Tran vanieĭ; drumul acesta e însă atât de anevo în cât abia acum se lucrează spre a-l face pr ticabil și pentru care. Cele-l-alte trecătorĭ linia meridională daŭ, în tocmaĭ ca cele din nia orientală, în basinul oriental al Transilvar

Excepțiune face una singură, care din m punctе de vedere e cea maĭ importantă dr toate trecătorile din Carpațiĭ orientalĭ. 1)

Venind despre miadă-noapte, numaĭ prin v rîuluĭ *Moldova*, un afluent al Siretuluĭ, se c chide drum spre Ardeal

Din sus de orașul Câmpu-lung, unde Mold cotește, spre răsăritĭ drumul se abate spre r dă-dĭ, în valea pîrîuluĭ *Putna*, și trece pe culmea *Mestecanești* (679) la **Iacobenĭ**, în v Bistrițeĭ. La Iacobenĭ se deschid douĕ drum unul pe Bistrița la deal spre trecătoarea de Borșa; care dă în valea Tiseĭ, iar altul pe trița la vale, care la *Vatra Dornii* se abate Dorna la deal, trece pe sub *Măgura Cal* (649) în valea *Bărgăuluĭ*, care se varsă în meș.. Din drumul ce merge spre Borșa se al în sfîrșit, la *Bretila*, un alt drum, care trec sub *Vêrful Omuluĭ* la *Rodna* în valea Someș La vîrful despre meadă noapte al triunghiulu preajma Ineuluĭ, avem dar treĭ trecătorĭ, coa de la Borșa, spre șesul Ungarieĭ, ear d cea de la *Rodna* și cea de pe *Bărgau*, spre sinul apusean al Ardealuluĭ. La Iacobenĭ toate treĭ aceste trecătorĭ devin una singură, maĭ scurt și astă-dĭ cel maĭ practicabil e mul, care trece pe Bărgău spre Bistrița, de trecerea e lesnicioasă spre valea Mureșuluĭ. fel fa Alba Iulia e punctul, -n care se întîl toate drumurile: cel de la Zam cu cel de Bărgău, cel de la Turda cu cel de la Sibiiŭ, cel de la Vulcanul de lângă Abrud cu cel la Vulcanul de pe Jiu și cu cel de la Po de Fer.

In urma acesteĭ configurațiunĭ topografice dealul a fost în timpul migrațiuniĭ popoar adăpostul firesc al celor învinșĭ pe teritorul pațiilor 2).

Tocmaĭ de aceea Juliu Cesar a croit pl de a cuceri această redută triunghiulară, pe ca din ea să oprească pe barbarĭ în înaint lor spre Dunăre. Aceștia aveaŭ spre miadă dĭ drumurĭ: fie de a lungul rîurilor Siretu și I fie prin trecătorile de la Iacobenĭ, fie prin cătoarea de la Ioblonița: orĭ-și-care din ac treĭ drumurĭ l'ar fi apucat, ei nu se putea propia de Dunăre, fără ca să le rămâie reli nile române în dos.

După ce Traian a executat (106 d. Chr.) cucerirea Dacieĭ planul croit de Iuliu Cesar, D care n'aŭ voit să se supună stăpânirii rom

1). Raportul comisiuniĭ militare însărcinate cu studiarea terenuluĭ maĭ nainte de a fi fost ocupată Bucovina. Eud Hurmuzachi. Documente etc. vol. VII p. 400.

2). Cifra exactă nu se poate stabili, de oare-ce actualele hotare *politice* ale Transilvanieĭ trec în unele locurĭ peste cele treĭ liniĭ ale Carpaților. După datele biurouluĭ statistic din Budapesta Ardealul are o întindere de 954.85 mile austriace, iar cu așa numitele părțĭ adnexe 1016 mil. austr. adecă aproape 56,000 km.

1. Raportul comisiuniĭ militare citat maĭ sus.

2. Iulius Jung. Zur Geschichte der Pässe Sieben gens. Innsbruck 1892.

s'aŭ retras spre isvoarele rîurilor Someș, Bărgău, Bistrița și Moldova, unde și-aŭ păstrat timp îndelungat neatârnarea. Romanii nicĭ că aveaŭ interes să-ĭ supună: eĭ aŭ ocupat maĭ ales basinul apusean, care e maĭ roditor și foarte bogat în minerale, și trecătorile din linia apuseană, ca să aibă drumul deschis de la Tisa și de la Dunărea de mijloc. n basinul rĕsăritean eĭ aveaŭ numaĭ interesul de a stăpâni drumul de la Sibiŭ și trecătoarea da la *Turnu Roșu*, prin care Traian a și așternut un drum, ale cărnia urme s'aŭ păstrat destul de bine până în ḑiua de astă-ḑi.

Timp de vre-o sută cincĭ-ḑecĭ de anĭ Româniĭ aŭ oprit din Dacia pe popoarele barbare la poalele despre meaḑă-noapte ale Carpaților; slăbiți însă în urmă prin desorganisațiune internă, eĭ aŭ păstrat, ce-ĭ drept, stăpânirea în lăuntrul redutei carpatine, dar n'aŭ maĭ fost în stare să apere și hotarele de la Dunăre.

In acela-și timp, când Francii, Burgunḑii și Alemanii aŭ trecut Rinul, un alt popor de viță germană, Visigoții, s'aŭ coborît pe Siretiu și pe Prut la vale, aŭ trecut Dunărea și aŭ prădat timp maĭ îndelungat Moesia; și acela-și Aurelian, care le-a dat Francilor locurĭ de așeḑare pe rîpa stângă a Rinuluĭ, le-a cedat Visigoților Dacia cucerită de Traian

In anul 270 d. Chr. dar, după aproape 170 de anĭ, legiunile romane, diregătoriĭ romanĭ și o parte din coloniștiĭ romanĭ se retrag din Dacia, cum vre-o sută patru-ḑecĭ de anĭ in urmă s'aŭ retras din Britania.

De aicĭ înainte, timp de vre-o miie de anĭ, cât s'a urmat pe teritoriul Carpaților migrațiunea popoarelor, etnografia Transilvanieĭ ne este foarte puțin cunoscută. Știm numaĭ, că prin trecătorile de la Iacobenĭ și pe la Iabloniița s'aŭ coborît spre meaḑă-ḑĭ cetele de Hunĭ, de Ostrogoțĭ, de Svevĭ, Alanĭ și Vandalĭ, din care o parte a intrat în Italia sub conducerea luĭ Radagais, ear alta sub conducerea luĭ Athaulf; tot pe acolo s'aŭ coborît Gepiḑiĭ, o parte din Slavĭ și o parte din Avarĭ. Alte popoare aŭ fost aruncate din valea Siretuluĭ orĭ de la Dunăre în basinul rĕsăritean al Ardealuluĭ. Ast-fel o parte din Visigoțĭ caută, după înfrângerea suferită în luptă cu Huniĭ, adăpost în Ardeal; o parte din Slaviĭ ce se coborîsĕră pe Siretiu rĕmâne în văile Carpaților.

Pe la sfîrșitul secoluluĭ IX. Maghiariĭ eraŭ așeḑațĭ la cursul de sus al rîurilor Prut și Nistru. Eĭ aŭ fost insă alungațĭ de către Polovțĭ saŭ Pacinațĭ. Partea cea mare alor a trecut condusă de Arpad, pe la Iabloniița, în valea Tiseĭ, ear alta maĭ mică a căutat adăpost în văile din linia rĕsăriteană, străbătând și în partea de sus a basinuluĭ rĕsăritean 1)

Pacinațiĭ rĕmân aicĭ timp de vre-o sută de anĭ, apoĭ sunt alungațĭ de Cumanĭ și se risipesc peste linia orientală și pe drumul Sibiiuluĭ spre meaḑă-ḑĭ.

1) Aceasta după „Notarul anonim al Regeluĭ Béla", cel maĭ vechiŭ chronicar al Ungarieĭ, care a trăit in a doua jumĕtate a secoluluĭ XII. Deși insă spusele „anonimuluĭ" se concordă cu știrile date de contimporanĭ, Ioannes de Turocz, un cronicar posterior, susține că Maghiariĭ aŭ intrat prin trecătorile de la Iacobenĭ și aŭ trecut prin Transilvania, unde insă n'aŭ stat de cât să odihnească.—Rerum Hungaricarum Scriptores Varii etc. Francforti. 600, Ioan de Turocz, „Chronica Hungarorum". Pars II. Cap. II și III. pag. 30—31.

Istoriografia modernă admite părerea „Anonimuluĭ", care e potrivită și cu desfășurarea terenuluĭ. Ast-fel și Iul. Iung in scrierea citată maĭ sus, pag. 24.

Cumaniĭ stăpânesc timp de vre-o douĕ sute de anĭ șesul de la poalele rĕsăritene ale Carpaților și fac, întocmaĭ ca maĭ nainte Pacinațiĭ, dese năvălirĭ de pradă în Ungaria, totdeauna peste Ardeal. Drumul lor de predilecțiune era prin trecătorile de la Iacobenĭ și de aicĭ pe la Ciucea spre șesul de la Tisa. Dese eraŭ insă și năvălirile prin trecătorile basinuluĭ rĕsăritean și de aicĭ pe drumul Sibiiuluĭ spre Zam 1).

In anul 1223 Cumaniĭ sufer, la *Calca*, o grea înfrângere în luptă cu oardele Djinghiscanuluĭ Temurḑși, ear în anul 1239, când oardele Chanuluĭ Batu pornesc spre apus, Cuthan, Regele Cumanilor, trece cu vre-o 40,000 familiĭ în valea Tiseĭ, unde Regele Ungarieĭ, Béla IV, îĭ dă loc de așeḑare. Ceĭ-l'alțĭ Cumanĭ se risipesc și dispar încetul cu încetul din istorie.

In anul 1241, în sfîrșit, Mongoliĭ năvălesc prin toate trecătorile din linia orientală și străbat Ardealul atât despre Rodna, cât și pe drumul Sibiiuluĭ, trec apoĭ pustiind peste Ungaria până la marea adriatică și până la hotarele Germanieĭ 2).

Cu retragerea Mongolilor (1243) se sfîrșește aicĭ pe teritoriul Carpaților lunga epocă a migrațiuniĭ. Mult încă aŭ maĭ avut să se lupte popoarele din Carpațĭ, cu Tătariĭ și cu Turciĭ, dar luptele de stîrpire eraŭ acum sfîrșite.

Abia de aicĭ înainte dar poate să fie vorba despre o lămurire a situațiuniĭ etnografice din Ardeal.

(Va urma).

ANUSCA

de

TURGHENIEF

Amintire de pe țĕrmul Rinuluĭ

(Urmare)

Eșind a doua-ḑi pentru a mĕ duce la Gagin, nu mĕ întrebam, dacă eram îndrăgostit de Anușca; dar ea ocupa toată gândirea mea și eŭ mĕ felicitam de apropierea noastră neprevĕḑută. Simțeam, că o cunoașteam numaĭ de erĭ; până aci se întorsese de la mine și iată că în momentul, când se arătă, în fine, ochilor meĭ, de ce lumină atrăgătoare îĭ se luminează chipul. Cât mĕ surprinde! Câte seducțiunĭ trainice cred că descoper într'insa.

Urmaĭ același drum, pe care îl străbătusem de atâtea orĭ, aruncându-mĭ ochiĭ din când în când asupra căsuțeĭ albe, care se arăta în depărtare. Nu mĕ gâdeam de loc la un viitor depărtat, nu mĕ gândeam nicĭ chiar la ḑiua de mâine; mĕ simțeam fericit.

Când intraĭ în odaie, Anușca roșĭ; observaĭ, că se gătise din noŭ, dar expresiunea trăsăturilor eĭ se potrivea cu găteala eĭ: eră tristă. Și eŭ, care soseam atât de vesel. Credŭ chiar a băga de seamă, că după obiceiul eĭ era cât p'aci să o rupă la fugă, dar făcând o sforțare asupra eĭ însișĭ, rĕmase. Gagin se află în acea stare de deosebită înfocare și de avĕnt, care de-o-dată apucă pe artiștiĭ diletanțĭ, ca un acces de frigurĭ, când îșĭ închipuesc că aŭ rĕușit, cum se ḑice «să apuce natura de coadă» «El stă schimonosit de tot, măsgălit de vopsea, înaintea uneĭ pânḑe și îĭ dădea mereŭ zor cu pensula. Mĕ salută cu un semn din cap aproape rebarbativ, se retrasă câțĭ-va pașĭ, clipi din ochĭ și se aruncă din noŭ la tabloul seŭ.

Mĕ ferĭ de al distrage și mĕ duseĭ sĕ mĕ așeḑ lângă Anușca. Ochiĭ eĭ adâncĭ se întoarseră încet spre mine.

— Nu eștĭ astă-ḑĭ cum eraĭ erĭ, îĭ ḑiseĭ după-ce o încercaĭ zadarnic de a o face să surîdă.

— Da, nu sunt aceeașĭ, îmĭ rĕspunde cu o voce surdă și înceată; dar asta nu face nimic. N'am dormit bine: am stat pe gândurĭ toată noaptea.

— La ce te gândeaĭ?

— Ah! Doamne, la multe lucrurĭ. E un obiceiŭ al copilărieĭ mele din timpul, în care trăiam cu mama.

Ea pronunță cu greŭ ultimele vorbe, dar ea repetă din noŭ: —

— Când trăiam lângă mama,.. mĕ întrebam adesea, de ce noĭ nu cunoaștem cea ce trebue sĕ ni se întâmple; dar când o nenorocire se prevede, nu se poate înlătura... Și de ce iarăși nu putem spune tot adevĕrul?... Mĕ gândiam încă astă noapte, că nu știu nimic și că ar trebui să mĕ instruesc. Așĭ avea nevoie de o altă creștere: am fost rĕŭ crescută. Nu știŭ să cânt la piano, nu știŭ să desemnez, abia dacă știŭ să cos. N'am aplecărĭ la nimic. Trebue să se plictesească lumea prea mult cu mine.

— Nu-ți daŭ dreptate, îĭ rĕspunseĭ. Aĭ citit mult și cu spiritul d-tale...

Am oare spirit? mĕ întrebă cu o curiositate atât de naivă, încât mĕ puseĭ să rîd. Ea nicĭ nu surîse. — Am spirit, frate? întrebă ea pe Gagin.

Acesta nu-ĭ rĕspunse, el urmă să zugrăvească cu furie, schimbând mereŭ la pensule și ridicând foarte sus mâna.

Nicĭ nu știŭ ce am în cap, reluă Anușca mereŭ cu un ton gânditor. Câte odată eŭ singură îmĭ fac spaimă. Ah, aḑĭ a venit... Este adevĕrat că femeile nu trebuie să citească mult?.

— Mult, nu; dar....

— Spune-mĭ, ce trebue să citesc; spune-mĭ ce trebue să fac.

Iți voĭ urma sfaturile întru toate adaugă ea întorcându-se spre mine cu o mișcare de încredere.

Nu știam ce să-ĭ rĕspund.

— Nu-ți este urît cu mine, nu-ĭ așa?

— Cum, poțĭ să bănueștĭ măcar?..

— Haide, îți mulțumesc, ḑise Anușca, intrerupându-mĕ; 'mĭ era teamă de a-ți părea plicticoasă.

Și cu mănuța cĭ arḑĕtoare strînse cu putere, pe a mea.

— Spune-mĭ d-le N..., strigă de odată Gagin, tonul ăsta nu-ĭ oare prea mohorât.

Mĕ apropiaĭ de el. Copila se sculă și plecă.

După un ceas aproape ea apăru in prag și îmĭ făcu semn cu mâna.

— Ascultă, îmĭ ḑise. Dacă aș muri de-odată, aĭ fi supărat?

— Dar ce-ți vine în minte, strigaĭ eŭ?

— Cred că nu voĭ trăi mult timp; îmĭ pare adesea că tot ce mĕ înconjoară îșĭ ia rĕmas bun de la mine. Maĭ bine să mor de cât să trăești

1) Bonfiniu ḑice între altele: „per portas et Claustra quae moses apellant, Hungariam invadunt«. — Antonii Bonfininii Historia Panonica etc. Coloniae Agripinae, 1690, Dec. Lib. III. pag. 144.

2) Rerum Hungaricarum Scriptores Varii etc. Francforti, 1600. Epistola magistri Rogerii in miserabile Carmen etc, isvor contimporan consultat de chronicariĭ posteriorĭ.

ca.... Ah! nu mĕ privi ast-fel, să nu creḑĭ că mĕ prefac! Fără asta aşĭ începe să mĕ tem de d-ta.

— Te fac eŭ să te temĭ?

— Dacă sunt ciudata, nu trebue să mĕ dojeneştĭ,..

Uite, nicĭ nu pot aă maĭ rîd...

Ea rĕmase tristă şi preocupată până la sfârşitul sereĭ. Nu puteam să pricep ce se petrece într'însa.

S. C. (Va urma)

DIN CORPURILE LEGIUITOARE

CAMERA

Sedinţa de la 3 Decembre 1893

Şedinţa se începe prin regularea uneĭ cestiunĭ de curtoasie. D. Dupuy, preşedintele camereĭ franceze, a rĕspuns în termenĭ măgulitorĭ la depeşa camereĭ noastre, iar d. Coutouly, ministrul Franţeĭ în Bucureştĭ, şi-a depus carta de visită la d. Manu. Damera decide să ataşeze la procesul-verbal depeşa d-luĭ Dupuy şi ca d-nul Manu să întoarcă visita ministruluĭ francez.

Pe urmă o serie de interpelaţiĭ: d. Micescu interpelează guvernul asupra raportuluĭ inspectoruluĭ şcolar Vĕrgolicĭ, iar d. Morţun asupra morţiĭ misterioase a caporaluluĭ Eftimiu. La aceasta din urmă d. Catargiu rĕspunde, că deja s'a început o anchetă şi că s'aŭ făcut şi arestărĭ.—Se recunoaşte apoĭ cetăţenia d-lor Pomponiu şi Munteanu şi se votează indigenatul d-luĭ Eduard Fabrini.

După aceasta se respinge propunerea d-luĭ Fleva, făcută în şedinţa precedentă, ca să se amâne proectul de reorganisare al corpuluĭ tehnic, pe motiv că noul proect calcă drepturile comunelor şi ale judeţelor. Discuţia este foarte vie atât asupra proectuluĭ în general, cât şi asupra art. 1 şi 2; resultatul însă nu e favorabil amendamentelor. Luarea în consideraţie se admite şi art. 1 se votoasă nemodificat. Amendamentele de la art. 2 remân în discuţia comitetuluĭ delegaţilor.

Şedinţa se ridică la orele 4 şi jum.

SENATUL

Şedinţa de la 3 Deemevrie 1893.

Ţedinţă fără mare interes.

Se alege o comisiune de treĭ senatorĭ, care sa examineze proectul de lege al d-luĭ Garoflid contra furtuluĭ de vite. Se votează apoĭ fără modificare şi aproape fără discuţie primele şase articole din legea asupra ospiciilor de nebunĭ.

Şedinţa se ridică la orele 6.

ULTIME INFORMAŢIUNĬ

Citim în *Tribuna* din Sibiŭ, sosită erĭ dimineaţă, următoarele liniĭ despre procesul *Memoranduluĭ*, de care am vorbit deja ierĭ:

«Procesul în contra întreguluĭ popor român, proces pus în vedere de corespondentul din Cluj al ḑiaruluĭ *Pesti Hirlap*, ni se pare început. Ştirea ce am dat ierĭ pe pagina întâia ne încredinţează despre aceasta. Căpetenia partiduluĭ naţional român, d. Dr. Ioan Raţiu, a fost nevoit să se înfăţişeze ierĭ înaintea judecătoruluĭ de instrucţie din Sibiŭ.

«Ştirea ce am dat ierĭ la ultimele informaţiunĭ ne spune, că şi d. Dimitrie Comşa a fost chemat naintea aceluiaşĭ judecător pentru a fi interogat asupra redactăriĭ Memoranduluĭ. Până astăḑĭ negreşit 'ĭ-se va fi luat interogatorul în închisoarea din Seghedin şi d-luĭ Septimiu Albini.

«Judecătorul de instrucţie trimite ierĭ citaţiunea d-luĭ Albini la redacţiunea *Tribuneĭ*, de şi trebue să ştie, că pe d. Septimiu Albini chemarea procuroruluĭ îl găseşte la adresa sigură în temniţa de stat din Seghedin.

«Orĭ aceasta e înţelegerea, la care ni se făgăduieşte, că vom putea ajunge cu Maghiariĭ pe basa concesiunilor reciproce.

Ḑiarul unguresc Kosuthist *Ellenjĕk*, care apare la Cluj crede, că judecata procesuluĭ Memoranduluĭ se va ţine la începutul anuluĭ viitor 1894.

Tot *Tribuna* maĭ aduce şi ştirea următoare:

«D-l Ioan Popa Necşa a fost din noŭ citat pentru ḑiua de 13 Decemvrie n. a. c., «în delict de presă» la judecătoria cercuală, invitat fiind să ducă cu sine şi nr. 254 al «Tribuneĭ», în care se găseşte şi scrisoarea domnuluĭ Eugen Brote.

«In ḑiua de 21 Decemvrie n. a. c., se va judeca la tribunalul din Deva secuestrarea fascicolelor VIII şi IX din «Romänische Revue» din 1892, în care s'a fost reprodus din Replică. In această afacere sunt chemaţĭ înaintea tribunaluluĭ părintele protopop Romul Crainic, d-niĭ Alexiu Olariu, Ioan Mlădin, ca directorul reuniuniĭ române de lectură şi Dr. Tit Tomiuc, ca redactor, şi dr. Sterie N. Ciurcu, ca editor.

Ḑilele acestea s'a presentat înaintea juraţilor din Cluj un proces intentat gazeteĭ ungureştĭ *Erdélyi Hirado;* resultatele avute de acest proces merită să fie semnalate. In gazeta citată apăruse, după cum istoriseşte *Tribuna* din Sibiŭ, un articol intitulat: «Ce se întêmplă în Dej. In acest articol era atacat advocatul Gavriil Manu, care era numit advocat fără diplomă şi agitator, care n'are loc în societate, ci merită moartea. Se maĭ spunea, că Manu a fost acela, care în 1848—49 a dus în tabăra luĭ Hurban capul baronuluĭ Sigismund Huszar, omorît de Românĭ. D-l Manu intenta din causa aceasta proces de presă numituluĭ ḑiar. Juriul «patriotic» din Cluj, orbit de şovinism murdar, achită pe redactorul Korbuly şi pe autorul articoluluĭ Glaser, condamnând pe d. Manu la purtarea speselor în sumă de 594 fl. 60 cr. Sentenţa a intrat în valoare de drept. Ba tribunalul în avêntul seŭ patriotic oferi deputatuluĭ Izzekutz, apĕrătorul acusaţilor, suma de 100 fl. ca onorar. Izzekutz primi baniĭ adăogând, că îĭ va dona «kultur-egylet"-uluĭ. Iată prin ce tertipurĭ se măreşte averea acesteĭ societăţĭ de maghiarisare. Să le fie ruşine! Acest proces este o nouă dovadă, că Românul nu poate avea dreptate înaintea justiţieĭ maghiare, căcĭ nu maĭ e vorba de dreptate, ci de rĕsbunare politică.

Cincĭ posturĭ de verificatorĭ pentru depositele de mărfurĭ se vor institui la primăria Capitaleĭ.

Ḑiarul *Trompeta Covurluiuluĭ* spune că populaţiunea din Lozovenĭ aŭ vĕḑut o trăsură de ambulanţă militară, oprindu-se la casa Eftihieĭ Ţărănoaia, şi dând jos din trăsură cadavrul luĭ Iosif, fiul numiteĭ femeĭ.

Muma pretindea, că fiul seŭ ar fi fost omorît în bătăĭ, in casarma regimentuluĭ 11 Siret, de sergentul-maior Panait.

Vinerĭ la 26 Noemvrie, corpul a fost înmormîntat fără a se face ancheta şi autopsia cadavruluĭ.

Crima din strada Senatulnĭ

Instrucţiunea într'acestă afacere urmează. In afară de Păduraru şi de gardistul, care aŭ fos deja confrontaţĭ fără resultat cu cadavrele victimelor, s'a maĭ arestat şi un nepot al acestora

Pare probabil, că Păduraru n'ar fi mers cun a declarat el, direct de la uzină la popa Tache în dealul Spiriĭ. Sergenţiĭ de stadă, întrebaţĭ ḑic că nu l'aŭ vĕḑut. Unul singur, de pe stradă laterală, ḑice că, ar fi vĕḑut un asemene om, însă cu chipiŭ pe cap, iar nu cu căciulă.

Rĕspundător pentru redacţie **Ion Slavici.**

BIBLIOGRAFIE

De curînd a apărut un studiu etnografico politic al deputatuluĭ polonez din Reichrathu din Viena Iosif *Popovski*, sub titlu »*Naţionaitate şi rasă.*«

Autorul se ocupă în special de neamurile slavice din împĕrăţia austriacă şi combate »rusofilismul", care nu este alt ceva de cât »panrusism«. Idea cel călĕuzeşte în cursul întregulu studiu este o provocare a tuturor neamurilo din împĕrăţia habsburgică, ca în casul uneĭ con flagraţiunĭ să lupte cu toţiĭ sub steagul împĕrătesc pentru religia, naţionalitatea şi libertate lor, pentru civilisaţia şi progresul omeniriĭ.

In curênd va eşi de sub tipar *„Viaţa l Mahala"*, un volum de nuvele, de spiritualu publicist de la »Universul» *Marion*, bine cu noscut publiculuĭ român.

A eşit de sub tipar romanul *„Dan"* de d-nu *Vlăhuţă*, un frumos volum, asupra căruia vor reveni.

Acte şi documente din Corespondenţa diplo matică a luĭ Mih. Cogălniceanu,—publicate d Vasile M. Cogălniceanu. — A ieşit de us tipar şi fascicula III-a volumuluĭ I.

„Memoriul *delegaţiuniĭ consiliuluĭ general c Judeţutuĭ Constanţa*« asupra situaţiuniĭ acelu judeţ, presentat M. Sale Regeluĭ. O broşuric de 16 pag. tipărită la Bucureştĭ, tipografia »Gu tenberg«.

Introducere la Ecooomia politică.

Lecţiune de deschidere a cursuluĭ ţinut l facultatoa de drept din Iaşĭ,—de N. Basilescu

Memoriile D-şoareĭ Felicia Raţiu.— Vandalismul din **Turda.**—Tipografia « *Voinţa Naţională* Ediţiunea Lligeĭ culturale, secţiunea Olt. Preţul leŭ 50 b.

BULETIN ADMOSFERIC

Institutul Meteorologic

Bucureştĭ 16 Decembre st. u. 12 ore ḑiua

Inălţimea barometrică la 0°.764. 4
Temperatura aeruluĭ. — 2. 0.
Vêntul tăricel de la V.
Starea ceruluĭ acoperit
Temperatura maximă de erĭ —2°.
» min. de astă-ḑĭ — 3°.
» la noĭ a variat între + 11° şi —0

Erĭ noapte îngheţ, dimineaţa puţină ploa amestecată cu măzărică, care a format puţin pole Temperatura s'a ridicat mult, începe a se de gheţa, a maĭ ploat la Sinaia, Brăila, Sulina, Va luĭ, Giurgiu, R. Sărat Câmpina, Isacea, Ploeşt Bacăŭ.

LABORATORUL DE CHIMIE
„AURORA"
Brăila. — Strada Regală No. 86. — Brăila